

PEOPLE CLUB VAN ROME

✦ TEKST JAN BOM ✦ FOTOGRAFIE CHRIS DE BODE

Alle voorspellingen van de Club van Rome komen uit. Toch is het gezelschap milder geworden. De wetenschappers zien nog kansen voor deze planeet, mits we het aantal deeltjes CO₂ in de atmosfeer heel snel terugbrengen van de 390 *parts per million* (ppm) die we nu produceren naar 350 ppm. Dat betekent praktisch gezien dat we in het Westen geen enkele kolencentrale meer moeten bouwen. Vier hartenkreten van vier visionairs. Hoe bieden we de baby's die nu geboren worden levenslang een veilige planeet?

Hartenkreten

OVER WAPENS

Wie: Michael Gorbatsjov (1931)

Functie: Oprichter en bestuurder van Green Cross
Bijzonderheden: Met *glasnost* verantwoordelijk voor het uiteenvallen van het communistische blok, waardoor er een einde aan de Koude Oorlog kwam. Hij herkende direct daarna hoe milieurampen opnieuw de wereldvrede kunnen bedreigen, en startte de organisatie Green Cross.

Quote: "We zijn nog niet eens dicht bij het einde van de crisis. Wat we nu meemaken, is nog niets vergeleken bij de verwoestingen als gevolg van de schade die we aan het milieu toebrengen. We moeten onze planeet redden. Dat betekent dat we wereldwijd moeten stoppen met de wapenhandel, waar miljarden dollars in omgaan, een handel die enorme corruptie tot gevolg heeft. We moeten ook een einde maken aan het subsidiëren van fossiele brandstoffen, en in plaats daarvan de duurzame energiebronnen van de toekomst ondersteunen. Een lagere uitstoot van CO₂ is de enige acceptabele optie voor alle landen van deze wereld. Dat gaat ons óók miljarden dollars kosten. Maar dan hebben we wel een nieuw economisch model, dat ook een toekomst biedt aan mijn eerste achterkleinkind, met wie ik net de eerste verjaardag heb gevierd."

www.gci.ch

OVER KLIMAATRAMPEN

Wie: James E. Hansen (1941)

Functie: Directeur van het NASA Goddard Institute for Space Studies
Bijzonderheden: Lanceerde opzienbarende wetenschappelijke modellen waarmee veranderingen van het klimaat op aarde konden worden voorspeld. Vindt dat er onmiddellijk gestopt moet worden met het opwekken van energie uit kolen. Hij vergeleek kolentransporten zelfs eens met 'lijkwagens op weg naar crematoria, volgestouwd met onvervangbare diersoorten'. Dan ziet de wetenschapper nog liever nieuwe generaties kerncentrales neergezet worden.

Quote: "De wereld moet zich tot doel stellen om de uitstoot van het broeikasgas CO₂ te beperken tot maximaal 350 *parts per million*. Het is de enige veiligheid die we onszelf kunnen geven om een reeks van rampen te voorkomen. Met de 390 ppm die we nu produceren, smelt de Noordelijke IJszee, net als de ijsmassa's op Groenland en Antarctica, wat een stijging van het zeeniveau tot gevolg zal hebben. Klimaatzones verschuiven. De watertoevoer van het hooggebergte zal verminderen en verzuring van de oceanen zal doorgaan, momenteel de grootste bron van opname van CO₂ op aarde. De grootste boosdoener is de energieopwekking uit kolen. "Maar zelfs als de wereld in het jaar 2030 alle kolencentrales zou hebben gesloten, moeten we toch nog rekenen op een piek van 400 tot 425 ppm CO₂ in de atmosfeer, afhankelijk van de hoeveelheid olie en gas die verbrand wordt. Het probleem vandaag is dat fossiele brandstoffen gesubsidieerd worden. Schade, ook aan gezondheid, wordt niet in de prijs doorberekend. Regeringen staan zwaar onder druk van lobbyisten, met salarissen die hoger zijn dan die van de president. Toch moeten de VS, Europa en China belasting gaan heffen op alle producten die met behulp van fossiele brandstoffen zijn gemaakt."

www.giss.nasa.gov

OVER CHINA

Wie: Christine Loh (1956)

Functie: Directeur van Civic Exchange, een in Hong Kong gevestigde denktank over milieuvraagstukken in Azië.

Bijzonderheden: Als handelaar zag ze in vliegtuigmagazines verhalen over gaten in de ozonlaag en ontbossing en besloot ze haar commerciële carrière om te wisselen voor die van milieuactiviste. Ze adviseert nu de regeringsleiders in de G8 en is een van de *Heroes of the Environment* van het weekblad Time.

Quote: "Ik geloof dat Azië een *change agent* kan zijn, maar de Aziatische landen moeten meer proactief worden.

"Ons collectieve egoïsme weerhoudt ons ervan om eerlijk toe te geven dat we beslissingen moeten nemen over het gebruik van steenkool. We hebben allemaal energie nodig en steenkool is op dit moment de belangrijkste energiebron in de wereld. Wij willen eigenlijk niet al te drastische maatregelen nemen, zelfs als de wetenschappelijke bewijzen over de klimaatverandering steeds verontrustender worden. Het zich snel ontwikkelende Azië volgt het oude, op steenkool gebaseerde, industriële model van het Westen.

"Landen als China en India hebben het gevoel dat ze de kans moeten krijgen om te groeien, zoals ook de VS en Europa dat hebben gedaan. Ze kunnen dat alleen doen als ze hun energieverbruik kunnen verhogen met kolen als belangrijkste bron. Maar China, bijvoorbeeld, heeft ook al grote en indrukwekkende programma's in de ontwikkeling van hernieuwbare energie en heeft ook zwaar geïnvesteerd in verbetering van de energie-efficiëntie. Het beste dat China, op dit moment de grootste uitstoter van broeikasgassen, kan doen, zal echter niet genoeg zijn. Het Westen moet snel handelen. "Omwille van de mondiale veiligheid, moet het Westen nu stoppen met de bouw van nieuwe kolencentrales, omdat het al kan overschakelen naar andere energiebronnen. Ontwikkelingslanden moeten ook stoppen, misschien in 2030, en elke nieuwe kolenfabriek die deze landen bouwen, moet super efficiënt zijn. De technologie en financiering hiervan moet worden ontwikkeld in samenwerking met de ontwikkelde landen. Het gezamenlijke doel: het afwenden van gevaarlijke klimaatveranderingen."

www.civic-exchange.org

OVER RIJKDOM

Wie: Wouter van Dieren (1941)

Functie: Directeur van IMSA

Bijzonderheden: Stond aan de wieg van de Nederlandse en internationale milieubeweging. Hij was medeoprichter van verschillende milieu-instituten en -organisaties. Als actief milieubeschermer sinds 1968 was hij een van de leden van de Club van Rome, en gastheer van de laatste vergadering die de Amsterdam Declaration uitbracht.

Quote: "Ouders van baby's die nu geboren worden, kunnen niet meer met droge ogen beweren dat hun kinderen het beter zullen krijgen dan zijzelf. Er kan zich in hun leven een horrorscenario zonder weerga voltrekken. Tal van kantelpunten staan ons te wachten. Droogte wanneer de gletsjers zijn gesmolten en ijsrivieren droogvallen. Overstromingen wanneer de ijsmassa's afbreken en in zee vallen. Niemand kan het zich voorstellen. Onze toekomstige welvaart en ons geluksgevoel wordt sterk bepaald door de enorme donkere wolken die boven ons hoofd hangen. Een flinke groep slaat zelfs voor deze wetenschappelijke voorspellingen op de vlucht: de

klimaatseptici. Ik krijg zelfs aan mij persoonlijk gerichte dreigbrieven in mijn mailbox.

"Gelukkig zie ik ook een enorme positieve energie ontstaan. Het kan zijn dat er een nieuw eenheidsgevoel op de wereld ontstaat. Er is een bovenstijgend belang, niet aan grenzen gebonden. In het negatieve scenario gaat ieder voor zich, totdat de grondstoffen op zijn. De bankier die dan de meeste miljarden voor zichzelf alleen heeft verzameld, maakt een grotere kans om te overleven. In het positieve scenario kunnen we een wereldwijde actie coördineren, elke minuut bijsturen, dankzij internet.

We hebben niets te verliezen, als het over ons welzijn gaat, of over onze welvaart. Netto is er al geruime tijd geen sprake meer van vooruitgang. Ook al hebben 400 miljoen Chinezen en 400 miljoen Indiërs nu ook te eten, de armoede neemt wereldwijd nog steeds toe. Nu gaat het erom of we de slag naar de definitieve vooruitgang kunnen maken, weggaan van het casinokapitalisme en de vernietiging van de aarde."

www.imsa.nl